

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 228.

V Ljubljani, v sredo 5. oktobra 1898.

Letnik XXVI

Državni zbor.

Dunaj, 4. oktobra.

Danes je bil drugi dan nagodbene razprave, seveda ravno tako, ali še bolj negotov za vlado, kakor prvi. Stranka, ki hoče na vsak način vreči nagodbo že v prvem branju, se vedno množi, odkar je demisioniral trgovinski minister Bärnreither, pa tudi v desnici še ni vse tako, kakor si želi grof Thun. Vse torej kaže, da je vlada s svojo nagodbo v veliki zadregi in ako naglo ne stori odločilnega koraka, o katerem se sedaj vsepovsodi govori, mora ali odstopiti, ali pa rešiti nagodbo s pomočjo znanega paragrafa za silo.

Današnja seja, ki se je radi cerkvenih slovesnostij povodom godu presvetlega cesarja pričela šele po jedni uri, bila je za resne ljudske zastopnike zelo dolgočasna in so vsled tega levičarski govorniki razlagali svoje modrosti le praznim klopem. Pred pričetkom nagodbene razprave vložili so posl. Götz, D' Elvert in tovariši nujen predlog glede dovolitve subzistenčnih doklad državnim uradnikom, D' Elvert in Noske pa jednak predlog glede povišanja plač nižjim uradnikom in drugim uslužbencem pri državnih železnicah. Ob enem zahtevata ta dva poslanca, naj vlada stori potrebne korake, da se zboljša položaj uslužbencem zasebnih železnic.

Nato se nadaljuje splošna razprava o nagodbenih predlogah. Posl. Kaiser kot naslednji govornik govori o vsem drugem več nego o nagodbi. Seveda se je mož najpreje spodtaknil nad jezikovnimi naredbama. Okolnost, pravi govornik, da se glede jezikovnih naredb ni storilo še ničesar in da vlada niti ne pokaže volje, ukreniti kaj v tem oziru, onemogočuje njegovi stranki, da bi sodelovala pri nagodbeni razpravi. Niti njegova, niti ostale nemške stranke niso pozabile na jezi-

kovne naredbe in druge narodnostne zahteve. — Akoravno ministerski predsednik vedno naglašuje potrebo jedinstva, vendar niti na narodnem, niti na kakem drugem polju ne stori potrebnih korakov v dosego jedinstva med narodi. Nagodba, kakor jo priporoča ministerski predsednik, pomeni veliko oškodovanje za vse sloje prebivalstva. — Poljski klub je sicer voljan podpirati vlado, toda le proti primerni odškodnini, Mladočehi se pa ne bodo dali tako naglo vjeti, akoravno je finančni minister Mladočeh. Vprašanje je, ali bo narodni fanatizem dovedel Mladočeha do tega, da bodo dali svoje glasove nagodbi in davku na pivo. — Finančnemu ministru ugovarja zastopnik levičarjev, da bi bila vlada kaj storila za povzdigo poljedelstva. Konečno izjavlja, da bo njegova stranka glasovala proti temu, da se nagodbene predloge izroče odseku, ker smatra za svojo dolžnost, da čim preje onemogoči rešitev nagodbe.

Za njim je govoril poslanec Millesi ter izjavil, da je dolžnost vsakega pravega domoljuba, odkloniti za Avstrijo tako sramotno nagodbo. Poslanec Girstmayr ne more zaupati vladi, ki priporoča tako nagodbo; isto izjavlja tudi dr. Menger, le da se ta mož podrobneje peča s posamnimi nagodbenimi predlogami in seveda tudi s političnim položajem ter jezikovnimi naredbami.

Razprava se je nato prekinila in razni poslanci so vložili še nekaj predlogov. Tako zahteva posl. Kletzenbauer, da se dovoli primeren odpis zemljiškega davka onim posestnikom, ki so jim elementarne nezgode provzročile večjo škodo; posl. Kaftan, Fort in tovariši stavijo predlog glede zboljšanja dohodkov uslužbencev pri državnih in zasebnih železnicah.

Poslanec Prochaska vpraša predsedstvo, kedaj pride na dnevni red vladna predloga o ure-

ditvi plač državnih uslužbencev. Odgovarja mu podpredsednik Lupul, da se to zgodi takoj, ko bo dovršeno prvo branje nagodbenih predlog.

Prihodnja seja je jutri. Nadaljuje se današnja razprava. V desničarskih krogih prevladuje mnenje, da treba razpravo končati že v četrtek, ker ko bi govorili vsi oglašeni levičarski poslanci, katerih je še vedno do 50, traja lahko to brezpomembno delo še več tednov. To je pa zelo neljubo raznim levičarskim strankam in voditelji nemške opozicije so se zbrali pred današnjo sejo v posvet, kaj naj stori opozicija, ako ji desnica prepreči vse nakane.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. oktobra.

„Soča“ o položaju piše: Slovenski poslanci, oni, ki so sprožili misel po opoziciji, so imeli za to dovolj povodov. Po raznih burnih debatah v opozicijo sicer niso stopili, vendar je »Jugoslov. krščansko-narodna zveza« storila korak naprej, približala se je vladi na ta način, da je pokazala: moji poslanci stojé tu ter imajo z vlado mnogo poračunati. Vse je bilo pozorno na »zvezo«, vse časnikarstvo se je bavilo z njo in Čehi in Poljaki so podali izjave solidarnosti za Slovence, kateri so dosedaj le bolj mirno sedeli v državnem zboru ter so glasovali za marsikatero »dobro reč« za druge in za vlado, oni sami pri tem pa za svoj narod niso dobili skoro nič. — Položaj »Jugoslov. kršč.-nar. zveze« nasproti Čehom in Poljakom se je zboljšal v toliko, da se bodo morali odslej bolj ozirati na slovenske težnje, kar se dosedaj ni godilo v taki meri, kakor bi se bilo moralo. »Zveza« se je postavila pa ne samo nasproti Čehom in Poljakom, temveč tudi nasproti vladi, na stališče: ne samo glasovati in delati za

LISTEK.

Makarjev sen.

V. G. Korolenko.

(Dalje.)

No, on je vsejedno šel dalje.

Gozd je molčal; od vseh strani ga je obdajal in zapiral, nikjer mu ni nudil prostega razgleda, Makar je izgubil ves up, da se reši.

Izgubljen sem, brezdvomno! — mislil je.

Popolnoma je oslabil. Zdaj ga je bilo mlado drevje kar brez vseh okoliščin v obraz, norčevaje se iz zapuščenega obupnega Makarja. Na jednom kraju je pribežal bel zajec na jasno, sel na zadnji nogi, pomigal z dolgimi uhlji, imajočimi črne pičice na koncih, in se jel umivati, vmes je kazal Makarju drzne posmehljive obraze. Dal mu je vedeti, da pozna prav dobro njega, Makarja, — da mu je znano, da je on tisti Makar, ki je napravil v gozdu one umne pasti njemu, zajcu v pogibelj... No, zdaj se mu pa posmehuje.

Makarju je bilo hudo. Med tem je ves gozd oživel, a oživel je vražje. Zdaj je celo dalnje drevje iztegovalo dolge svoje veje na njegovo pot.

grabilo ga za lase, bilo po očeh, po licu... Ruševke so prihajale iz svojih skrivnih gnjezd in se ustavljale pred njim z radovednimi okroglimi očmi, ruševci so pa begali sem ter tje med njimi z razpuščenimi repi in jezno razstrtimi peruti in glasno pripovedovali samicam o njem, Makarju, in njegovih zvijačah. Naposled je zapazil, kako je pred njim v hosti blestelo na tisoče lisičjih glav. Vse so posmehljivo zrle na Makarja in zaničljivo migale s šiljastimi ušesi. Zajci pa so se vsedli pred nje na zadnje noge, hohotali se in norčevali iz Makarjeve nesreče.

To mu je bilo preveč.

»Izgubljen sem!« mislil je zopet Makar sam pri sebi in zaželel takoj umreti.

Legel je v sneg.

Vedno bolj je postajalo mraz. Poslednji žarki severnega sija so le še slabo svetlikali in migljali po nebu, gledajoč na Makarja skozi gozdne vrhove. Poslednji glasovi prazničnega zvonjenja so turobno odmevali od dalnjega Čalgana.

Še jedenkrat je blešnilo in ugasnilo. Zvonjenje je utihnilo.

In Makar je umrl...

Kako se je to zgodilo, tega sam ni opazil. Vedel je, da mora iz njega nekaj iti, čakal je torej, kaj bo prišlo iz njega. — — — A nič ni prišlo.

Med tem je začutil, da je že umrl in zato je ležal mirno nepremično. Ležal je dolgo, tako dolgo, da mu je že presedalo.

Bilo je popolnoma temno, ko je Makar očutil, da ga je nekdo sunil z nogo. Obrnil je glavo in odprl zatisnjene oči.

Zdaj so stali mecesni nad njim mirno, tiho, kakor da se sramujejo svojih prejšnjih norčij. — Vitke jelke so iztezale svoje široke s snegom pokrite veje in se tiho — tiho zibale. Po vsem vzduhu so ravno tako tiho mirno migljale svetle snežinke.

Svetle, dobre zvezdice so milo pogledovale raz sinjega neba skozi goste veje, kakor bi hotele reči: »Glejte, tu je umrl beden človek!«

Nad Makarjevim telesom je stal stari pop Ivan in ga suval z nogo. Njegova dolga halja je bila pokrita s snegom; sneg se je bliščal na kožnati čapki, na plečih in v dolgi bradi popa Ivana. Najbolj čudno od vsega pa se je zdelo Makarju to, da je bil to isti pop Ivan, ki je umrl pred štirimi leti.

druge, temveč tudi zahtevati pravic za-se! Čakali so dosti časa, ali naveličali so se smatrati drž. zbornico za čakalnico, kjer niso ničesar pričakali. Vlada je tudi prisiljena računati z »zvezo«. Ministerski predsednik grof Thun že dobro vé, povedali so mu odkrito, da Slovenci nočejo biti več tako potrpežljivi, kakor doslej, in v sedanjem težavnem položaju mora vlada računati tudi z Jugoslovani, ker brez njih z nagodbo ne prodre. — Glede na isto mora gledati vlada, da stré nemško opozicijo, ker nagodbo more rešiti samo takrat, če jo desnica podpira, če stoji odločno na njeni strani. Če se to ne zgodi, je nagodba pokopana in vlada je izgubila zadnjo moč v parlamentu. V tem položaju mora seveda imeti na svoji strani vlada tudi slovenske in hrvatske poslance; brez njih se ne more ganiti ni na levo, ni na desno, njihove glasove potrebuje tako nujno, kakor poprej še nikoli in zato bi utegnila sedaj vstreti Slovincem in Hrvatom v marsikaterem pogledu. Trenotek za energično postopanje in zahtevanje je ugoden in zato je pričakovati, da naši poslanci tudi do skrajnosti izkoristijo položaj ter narečejo vladi vse ono, kar bi morali že zdavnaj imeti. Pri tem pa nikari ne pozabiti na Primorje. Proč s tistim zistemom iz namestniške palače, ki liki mōra duši slovanski živelj v Primorju, naj bo konec laški brezobzirnosti in premoči po naših pokrajinah, zahtevajte, naj se osrednja vlada malo bolj pobriga za obmejne dežele in potem jej ne bo potreba pečati se z lažnjivimi interpelacijami laških poslancev. Osrednja vlada naj odpravi tisti zistem, katerega definicijo smo nedavno čuli v lakoničnih treh besedah: *P o j d i t e , k a m o r h o č e t e*, odpravi naj krivice na sploh, ki se nam gode, in marsikaj se spremeni potem na jugu. Vlada naj se zavé, da tudi primorske dežele, ki so jej »terrae incognitae«, še stoje v Avstriji. Ne vemo, kaj mislijo naši poslanci, pričakujemo pa, da izkoristijo tako ugoden položaj v prilog do skrajnosti zatiranima narodoma, Slovincem in Hrvatom. — Iz teh besed »Soča« razvidijo čitatelji, da se je »Soča« od zadnje številke otrsela pomislekov in pritegnila akciji naših poslancev.

Mladočehi in vlada. Popolno umevno je, da je sedanji položaj za Thunovo vlado mnogo bolj kritičen, kakor pa je bila doba najstrožje obstrukcije. Tedaj namreč je imela vlada zanesljivo oporo v desnici in se tudi sicer ni šlo za tako resne stvari, kakor sedaj. Nagodba, ki se je do sedaj lahko odlagala na poznejši čas, mora biti rešena na ta ali oni način še pred koncem tekočega leta, a vlada se ne more trdno opreti ne na desno in ne na levo. Jedino nado stavi grof Thun sedaj na desnico, toda prepričan je, da bo moral vsako desničarsko stranko znatno odškodovati, ako bo hotel, da mu sledi na težavnem potu in ga podpira v odločilnem trenutku. Ni namreč dovolj, da se je proglasila sedanja vlada za vlado desnice, ker to slednjič samo na sebi nič ne koristi posamnim desničarskim strankam, ako jim ne zagotovi drugih koncesij. Grof Thun mora računati z dejstvom, da so razven vsikdar poslušnih Poljakov vse desničarske stranke proti taki nagodbi,

Bil je to dober pop. Nikdar ni stiskal Makarja radi desetine in nikdar ni zahteval denarja od njega za kako cerkveno opravilo. Makar mu je sam odločeval krstnino, plačal za maše, kolikor je on hotel, in s sramom se je zdaj spomnil, da mu je večinoma prav malo plačal, včasih celo ničesar...

Pop Ivan se ni nikdar jezil radi tega, prav malo je zahteval: vsakokrat so morali postaviti predenj steklenko žganja. Če ni imel Makar denarja, poslal je pop Ivan sam ponj in izpila sta ga skupaj. Dobri pop se je kmalu opil, pa nikdar ni začel v takem stanju razgrajati, bil je zelo miren in pohleven. Makar ga je vedel domov in ga prepustil njegovi soprogi popici.

Da, bil je dober pop, a umrl je hude smrti. Nekdaj, ko ni bilo nikogar doma, ležal je v postelji; zaželel je kaditi. Vstal je in šel opotekaje se k velikemu ognjišču, da bi si prižgal pipico. Pri ti priči omahne in pade v ogenj. Ko so se vrnili njegovi domači, našli so ga celega sežganega, razven nog. Vsem se je smilil dobri pop Ivan. No, ker so mu jedine noge cele ostale, ga pač ni mogel noben zdravnik na svétu oživiti. Njegove ostanke so zagrebli, na njegovo mesto pa je prišel drug pop. (Dalje sledi.)

kakor jo namerava skleniti vlada, in niti od Behov ne sme pričakovati, da mu bodo sledili čez trn in strn samo radi tega, ker se ne uda germanskim zahtevam in ne prekliče jezikovnih naredeb. Nasprotno, ravno Čehi so v poslednjem času postali zelo glasni in po svojih glasilih odločno izjavljajo, da bodo napram nagodbi zavzemali isto stališče, kakor doslej. Da, tako daleč gredo Mladočehi, da raje glasujejo za popolno ločitev obeh državnih polovic, nego da bi oddali svoje glasove za nagodbo, ki bi ne zboljšala sedanjega položaja. Posebno ostro pišejo v tem oziru »Narodni Listy«, ki pravijo mej drugim: »Kdo more tajiti, da se v sedanjih nagodbenih predlogah ponuja Mažarom poleg starih še več novih koristij, nam pa novo veliko škodo, katere ne more popraviti niti znižana kvota, ako bi bili Mažari tako »prijazni«, da nam jo prepuste. Kako je sploh mogoče misliti, da bodo češki poslanci za dobo desetih let žrtvovali koristi naroda samo zaradi lepih očij Thunove vlade? Predno je mogoče pričakovati od nas takih žrtev, se mora dovoliti narodu enakovredno zadostilo, pred vsem deželno avtonomijo in novo ustavo. Za to se mora grof Thun ali pa njegov naslednik odločiti, predno bo češki narod dovolil svojim poslancem, da postanejo vladna stranka in opravljajo dela, ki se zahtevajo v Avstriji od vladnih strank.« Da bi le tako odločno postopali češki in sploh vsi slovanski poslanci!

Strankarski shod nemške socijalne demokracije. Predvčeraj so se sosli v Stuttgartu delegati socijalne demokracije na strankarski shod. Ta shod je izvanreden in ga je največ provzročil napovedani strogi zakon proti anarhistom in socijalni demokraciji. Cesar Viljem je namreč povodom zadnjega nečloveškega čina v Genevi ter povodom korakov, ki sta jih storili Italija in Švica proti anarhizmu, napovedal, da vlada v najkrajšem času predloži državnemu zboru načrt zakona, v katerem bo mej drugim tudi določba, da preti zapor tudi onim, ki svetujejo k stavki. »Parlament nemškega dela« se bo toraj obširno pečal, s to zadevo ter primerno odgovoril »na ta nameravan napad kapitalističnega starokopitarstva«. — Kot zastopnika avstrijske soc.-demokracije vdeležujeta se poslanec Daszinsky in dr. Ellenbogen. — Shod je otvoril nemški poslanec Liebknecht, ki je mej drugim omenjal žalostnega dogodka v Genevi ter zavračal trditev, češ da imata anarhizem in socijalizem kaj skupnega. Predsednikom je bil zopet izvoljen posl. Singer. Vprašanje, ali naj se socijalna demokracija vdeležuje bližnjih deželno-zborskih volitev na Pruskem, bo razmotrivala posebna komisija. Avstrijskemu delegatu dr. Ellenbogenu se je zdelo potrebno omeniti, da ne zastopa samo nemških, marveč tudi češke, poljske in italijanske socijalne demokrate. Tekom nadaljne debate se je konstatovalo, da so nemški socijalni demokratje pridobili pri zadnjih državnozbornih volitvah 318.000 glasov in to večinoma mej kmečkim ljudstvom. Nadalje se je omenjalo, da so znašali dohodki stranke 348.861 mark, stroški pa 343.105 mark; od tega se je porabilo 213.217 mark za volilno agitacijo. Delegat Heine je priporočal, kar je zelo značilno, naj se v bodoče pri agitaciji opuste dosedanja sleparjenja z bodočo socijalistično državo, ker je to sama utopistična igrača, ter naj se mesto tega raje bolj naglašja sedanja beda delavskih stanov. Mej nekaterimi delegati prevladuje mnenje, naj shod sprejme resolucijo proti napadu v Genevi in proti anarhistom, ob jednem pa protestuje proti nameravam silovitim korakom nasproti socijalni demokraciji. Najbrže bo pri razgovoru o tej stvari zelo burna debata.

Razgled po slovanskem svetu.

Politične razmere v Macedoniji.

Večina macedonskega prebivalstva je slovanska, in zato se zanjo živo zanimamo. Ali naj ta lepa dežela postane puščava pod udarci turških kopit, kakor se je zgodilo lepim krajem v Palestini, v Mali Aziji, v Afriki, v Siriji? Žal, da je barbarstvo že mnogo uničilo, kar more krščanstvo zopet sezidati še le v stoletjih! A vendar, kar še ni uničeno, to more krščanstvo vendar še oživiti, seveda pravo krščanstvo, ne pravoslavni formalizem, ne bizantinski hinavski cezaropapizem, ampak životvorno krščanstvo — katoli-

cizem. Kdaj se bo to zgodilo, ne vemo. Sedaj moramo računati z dejanskimi razmerami, in zato kličemo evropskim diplomatom:

Macedoniji svobodo ali smrt!

Izbežati se turškega jarma, to je prva potreba. Evropa gleda na Balkan, boječ se, da tam ne izbruhne ognjenik, ki bi s plamenom razžaril tudi sosednje pokrajine, a gledala bo s strahom tje, dokler krščanska raja ne dobi kulturne države.

Macedonsko prebivalstvo je žal v stranke razcepljeno, katere se med seboj zelo sovražijo. Uradno se šteje v Macedoniji pač 1.300.000 Bolgarov, a izmed teh se jih mnogo prišteva Srbom, kateri so v ostrem nasprotju z Bolgari, deloma iz verskih nagibov. Vzrok temu je zlasti pravoslavna cerkev, katera ni samostojna, kakor katoliška, ampak je kot državna ali narodna cerkev podvržena vsem neprilikam cezaropapizma.

Leta 1880 so Rusi ustanovili samostojen bolgarski eksarhat, ne iz verskih, ampak iz političkih nagibov, da bi Bolgarje odcepili od Carigrada. To je bilo pač tudi zato dobro, ker grški razkolni duhovniki niso imeli smisla za bolgarstvo in za ljudstvo in tudi s svojim obnašanjem niso bili nikakor v spodbudo. Sedaj se imenuje Bolgar v Macedoniji vsak Slovan, ki pripada samostojnemu eksarhatu.

Z ustanovitvijo bolgarskega eksarhata je bil srbski element oškodovan, dasi to ni bil namen Rusije. Rusija je hotela, da se odloči macedonsko: za Slovana ali za Grka. Povod temu je dala lepa ideja zjedinenja Jugoslovanov, ki naj bi segalo od Jadranskega do Črnega morja, od Egejskega morja do Dunava. S tem naj bi se oprostili Macedonci jarma grške razkolne cerkve, kateri jih je žulil še bolj, nego turška vlada.

Da pa se je nova cerkev osnovala na bolgarski, ne na srbski podlagi, so bile krive razmere na turškem dvoru, kateri je zato raje pomagal Bolgarom, kakor Srbom, ker so Srbi veljali v Carigradu kot najhujši revolucionarji. Ker je eksarhat začel ljudstvo bolgarizovati, so se mu Srbi ustavili. Prej je bil boj med Slovanom in Grkom, sedaj je boj med Bolgarom in Srbom. Srbi so se zatekli k Grkom ter moledevali za pomoč proti bolgarskemu eksarhatu, a zviti Grk se ni hotel odločiti niti za Bolgara niti za Srba, ampak je le na to gledal, da iz tega boja vleče dobiček za-se.

Ko pri Grkih ni šlo, so se Srbi obrnili do turškega dvora. Začeli so se dobrikati sultanu. S tem so si pridobili toliko veljave, da so sedaj doli v Macedoniji vpliven faktor.

Slovstvo.

Svete zgodbe za male otroke Sostavil Ant.

Kržič (z dovoljenjem knezoškof. ordinarijata v Ljubljani in Mariboru.) V Ljubljani 1898. Založilo »Kat. društvo detoljubov«. Tiskala Kat. Tiskarna. Cena mehko vez. 8 kr., kart. 10 kr. — Ta knjižica, katera je članom »Kat. društva detoljubov« že znana v mali obliki, je sedaj dotiskana v večjem formatu, da se more rabiti tudi kot šolska knjiga. Ministerstvo za uk in bogočastje jo je že potrdilo v porabo v slovenskih ljudskih šolah. Urejena je tako, da je stara zaveza nekoliko krajša, nova zaveza pa še precej obširnejša, kakor n. pr. v Skuhala — Knechtovi izdaji. V stari zavezi je zdatno okrajšana zgodba egiptovskega Jožefa, ker se zarad pičlo odmerjenega časa v višjih razredih res ne more vsa temeljito obdelati, mnogi jo kar popolnem opuščajo, da imajo več časa za zgodbe nove zaveze. V »novi zakon« pa se je n. pr. privzela prilika »o izgubljenem sinu«, ker se mnogi že pripravljajo za sv. spoved, predno dobijo v roke večje zgodbe: »o bogatinu in Lazarju«, ker že malim lepo pojasnuje nauk o štirih poslednjih rečeh; »o usmiljenem Samaritanu«, da je v pojasnilo nauka o ljubezni do bližnjega. Navedenih je tudi več čudežev, da otvori tem preje spoznavanje veličastva Jezusa Kristusa n. pr. kako Gospod ozdravi slepca v Jeruzalemu, mrtvoudnega človeka, gobovca in kako oživi Jairovo hčer. Iz liturgičnih ozirov se je vsprejel tudi kratek opis Jezusovega zadnjega prihoda v Jeruzalem, zadnje večerje itd. V kazalu je razvidno, katere reči so za nižji, katere za višji oddelek.

Res, da ta knjižica nima slik, a ta nedostatek se pač lahko nadomesti s tem, da se v šoli otro-

kom skupno kažejo in metodično pojasnujejo večje slike. Ravno s tem je omogočena tako nizka cena, kar je pri šolskih knjigah posebno velikega pomena.

Gospodom katehetom in starišem močno priporočamo to novo učno knjižico.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. oktobra.

(Otvorjenje stiškega samostana) se je vršilo včeraj na jako slovesen način. Pričujočih je bilo mnogo svetnih duhovnikov, zastopniki meniških redov na Kranjskem, okr. glavar litijski z drugimi uradniki in obilno pobožnega ljudstva. Cerkveni govor je imel ljubljanski knez in škof premil. g. dr. Anton Bonaventura Jeglič, pontifikalno sv. mašo je opravil mehrerauski opat preč. gosp. P. Avguštin. S papeževim pismom je stiška opatija zopet oživiljena in potrjena; začasnim upraviteljem opatije pa je imenovan od opata preč. gosp. P. Gerard, prijor. Več o tej slavnosti objavimo jutri.

(Na tukajšnjih gimnazijah) je v letošnjem šolskem letu 923 učencev, in sicer na višji 654, na nižji pa 269. Na višji gimnaziji se učenci po razredih nastopno razdele: I. razred 103, II. 78, III. 81, IV. 60, V. 96, VI. 80, VII. 87, VIII. 81; na nižji gimnaziji pa v prvem 120, v drugem 77, v tretjem 54 in četrtem 28 učencev. Na višji gimnaziji imajo vsoporednice vsi razredi, na nižji pa le prvi trije.

(Tukajšnje višje realke) obiskuje letos 415 učencev, in sicer v prvem razredu 123, v drugem 90, v tretjem 62, v četrtem 63, v petem 35, v šestem 28 in v sedmem 14 učencev. Prvi, drugi in tretji razred imajo vsoporednice.

(Sežgan ali pokopan?) »Slov. Narod« se je zagnal v »Dom in Svet« z vso silo, ker se je ta list potegnil v predzadnji številki za staro krščansko navado pokopavanja mrličev proti staro- in novo-poganskemu sežiganju. Argumenti »Naroda« so: »Dom in Svet« je »bahačaste«, »skrajno perfiden«, »računa na nevednost čitateljev«, ravna se po izreku: »calumniare audacter«, »njegova nevednost se dostojno sovršča njegovi arogantnosti«, »kritikaster«, »njegov patent je, da se bori proti temu, o čemer pojma nima«, »patent na laž«, »predrznost in lokavost«. Na zadnje pa celo zahteva, da se naj »Dom in Svet« kaznuje! — No, »Narodov« gospod X., če se hočete dati sežgati, vam ne branimo (seveda morate imeti prej precej novcev za to drago veselje); smodi se vam v glavi itak že sedaj!

(Slovensko gledališče.) Sinoči se je predstavljala tretjič krasna Verdijeva opera Aida. Reči moramo, da so jo predstavljali povsem izvrstno. Posebno pohvalno nam je omeniti altistinjo gđ. Radkiewicz (Amneno) in gosp. Raskovića, ki sta pela res izborna in čuvstveno. Videlo se jima je, da sta fino preštudirala svoji ulogi in se popolnoma uglobila v svojo snov. Prezreti ne smemo tudi gospice Stopnicke, ki se je tako glede glasu kakor glede predstavljanja in čuvstvanja v ljubezenskih prizorih visoko povspela od zadnjič. Pohvalno nam je omeniti tudi gospoda Nollija, ki je po svoji navadi popolnoma zadostil svoji zadači in res precizno predstavljal etiopskega kralja, vnetega za svobodo svojega rodu, kakor tudi zbor, ki je častno rešil svojo nalogo K izvrstnemu vspehu pripomogel je seve mnogo, morda največ naš velezaslužni kapelnik g. Benišek. Tudi godba je igrala fino in precizno to zares težko opero. Gledališče je bilo popolnoma razprodano.

(Repertoar slovenskega gledališča.) Z ozirom na mnogostransko izražene želje prijateljev slovenskega gledališča z dežele, zlasti iz Gorenjskih mest, premenila je intendantca že določeni repertoar ter se namesto narod. igre »Omikanci« uprizori opera »Aida« zopet v nedeljo dne 9. t. m. pri navadnih opernih cenah. — Unanji obiskovalci se pa opozarjajo, da se pravočasno oglašé za sedeže pri gospej Šešarkovi, trafikantini v Selenburgovih ulicah.

(Družba sv. Cirila in Metoda) Vas opozarja na Hubadovega »Franc Jožef I.«, ki ima na 72 velikih straneh toliko lepega beriva in velja 15 kr. stotina s pošto vred 12 gl. Lastnina je družbe sv. Cirila in Metoda. Priporočam tudi Tomo Zupanovega »Naš cesar Fran Josip I.«, ki ima na

64 straneh 28 krasnih podob in sicer dvojno cesarice Elizabete, kot nevesto namreč in kakor je bila pozneje dōbo svojega življenja. Stane 15 kr., stotina s pošto 12 gl. Pisana je v korist družbe sv. Cirila in Metoda. V ljubljanskih šolah bo n. pr. obdarovan vsak šolski otrok 2. decembra t. l. s spominsko knjižico. Ker se cesarske slavnosti ne bodo praznovale več hrupno, bo toliko primerneje, če se petdesletnični dan mladini da trajen spomenik: kaka knjiga. A pohitite z naročbami, da prepozno ne bo!

(Žrebanje ljubljanske efektne loterije.) Pri dne 4. oktobra t. l. vršechem se žrebanju ljubljanske efektne loterije zadela je prvi glavni dobitnik, sestoječ iz velicega briljantnega lišpa v vrednosti 50.000 kron srečka: ser. 8617 štev. 82, drugi glavni dobitnik, popolno srebrno namizno opravo za 12 oseb v vrednosti 5000 kron, srečka: ser. 1693 št. 32. Pet glavnih dobitkov v vrednosti po 500 kron, zadele so srečke, in sicer: ser. 2118 št. 15, ser. 3649 št. 49, ser. 4226 št. 44, ser. 5584 št. 64, ser. 9338 št. 21. Deset glavnih dobitkov v vrednosti po 200 kron zadele so srečke, in sicer: ser. 568, št. 10; 705, 29; 770, 21; 1504, 5; 1992, 76; 3903, 98; 4870, 56; 6633, 37; 7923, 40 in 8639,74. — 27 glavnih dobitkov v vrednosti po 100 kron zadele so naslednje srečke: ser. 433, št. 74; 649, 72; 827, 74; 1132, 51; 1702, 36; 1864, 99; 1996, 38; 2385, 41; 2498, 54; 2541, 25; 2546, 95; 2585, 3; 2803, 25; 3776, 5; 3807, 29; 3849, 32; 4524, 53; 4707, 39; 5437, 58; 5590, 25; 5781, 58; 6409, 100; 6412, 43; 7224, 69; 7678, 69; 7698, 49; 7864, 26. — 156 glavnih dobitkov v vrednosti po 50 kron zadele so sledeče srečke: ser. 83, št. 77; 142, 85; 170, 91; 219, 87; 241, 12; 264, 79; 401, 20; 425, 91; 460, 46; 526, 70; 615, 76; 622, 73; 684, 73; 951, 19; 973, 46; 1117, 62; 1185, 64; 1501, 42; 1507, 35; 1533, 41; 1666, 15; 1732, 59; 1881, 47; 1939, 34; 1962, 79; 2039, 29; 2103, 95; 2151, 18; 2277, 36; 2318, 78; 2433, 26; 2481, 23; 2560, 83; 2562, 78; 2579, 98; 2661, 100; 2672, 36; 2717, 70; 2724, 44; 2850, 70; 2863, 34; 3061, 78; 3070, 65; 3088, 26; 3133, 63; 3165, 78; 3186, 27; 3267, 88; 3373, 64; 3448, 76; 3462, 83; 3530, 37; 3534, 62; 3583, 52; 3708, 54; 3715, 88; 3739, 72; 3770, 9; 3836, 52; 3908, 3; 3929, 39; 4148, 27; 4152, 55; 4182, 4; 4194, 98; 4219, 3; 4381, 81; 4388, 60; 4442, 36; 4465, 79; 4492, 81; 4496, 2; 4582, 44; 4615, 57; 4616, 46; 4666, 6; 4704, 94; 4712, 33; 4981, 91; 5082, 83; 5141, 76; 5149, 5; 5195, 44; 5226, 98; 5375, 51; 5395, 40; 5481, 20; 5502, 39; 5567, 75; 5691, 59; 5851, 99; 5885, 11; 5897, 54; 5946, 21; 6107, 89; 6108, 33; 6158, 55; 6172, 69; 6309, 45; 6456, 18; 6468, 24; 6776 43; 6837, 59; 6845, 13; 6854, 62; 6860, 82; 6869, 56; 6935, 13; 7060, 65; 7157, 42; 7377, 38; 7463, 95; 7681, 52; 7747, 25; 7813, 7; 7827, 34; 7857, 39; 7924, 100; 7929, 83; 7955, 62; 7985, 18; 8114, 52; 8174, 98; 8192, 95; 8334, 36; 8355, 2; 8372, 2; 8399, 39; 8528, 25; 8581, 69; 8609, 17; 8648, 32; 8678, 47; 8745, 64; 8900, 26; 8936, 88; 9081, 37; 9098, 58; 9132, 50; 9192, 26; 9259, 97; 9261, 40; 9266, 80; 9289, 55; 9303, 69; 9371, 89; 9473, 58; 9512, 10; 9537, 52; 9544, 93; 9682, 29; 9727, 15; 9737, 26; 9769, 28; 9777, 95; 9803, 56. — Konečno bilo je vlečenih 2500 postranskih dobitkov v vrednosti 30.000 kron. — Dobitki izročevali se bodo proti oddaji prvotnih srečk pri tukajšnjem magistratu od 10. oktobra naprej ob delavnikih od 9. do 12. ure dopoldne.

(Neznanka.) Od Sv. Lucije v Istri nam piše ondotni župni upravitelj g. Val. Majar: Dne 27. t. m. je prišla na Skitačo, v župo sv. Lucije, neka ugledna deklica. Kakor je razpoznati, je doma iz Moravč, tam nekje od podružnice sv. Marjete v Gradišču. Bojda ima 6 sester, 2 brata, očeta in pok. mater in se piše Ursula Česenj. Očitno je kalnega uma. Šla je od doma meseca maja, ter je četrt leta tavalala po svetu. Rada bi šla domov, pa se je od njega le oddaljevala. Sinoči je prenočevala v »štagnu« vsa premočena, in danes je prišla v župno hišo, nevedoča kaj bi rada. V obraz je nekam zabuhla, las bolj redkih, oči sivih, lica ovalnega, več ko srednje postave, a pogleda nestalnega. Hodi bosa, okolu vrata ima rožni venec, zna nogovice plesti in slamo za slamnike. Zdaj je reva pod mojo skromno streho za nekaj

dni, da dotičniki po njo pošljejo, ker ne gre, da bi tako osebito prepuščal kakoršnikoli usodi, a da bi jo mogel iz golega usmiljenja obdržati, okoliščine nikakor ne dopuščajo, ker mi hodi za vse pretrdo in prepričlo. Pot do nas je čez Reko s parobrodom do Rabca, odtod peš skozi Labin k sv. Luciji.

(Zavod za slepce), ki se je letos ustanovil v Celovcu, je začel s prvim oktobrom svoje blagodejno delovanje. Kdaj ga dobimo na Kranjskem? (Koroško vrtnarsko društvo) začne dné 3. novembra podučne kurze. Vpisuje se vanje dné 25. oktobra.

(Puškar Anton Antonič) v Borovljah je dobil na razstavi pušk v Mostah na Češkem prvo darilo za lovske puške.

(Na Velikem Zvonarju) je bilo letos 3460 hribolazcev. Lani jih je bilo več. Letos se menda nihče več ne bo drznil splezati nanj.

(Protestanti na Hrvaškem) zahtevajo, da dobé posebnega referenta zase pri deželni vladi, kakor ga že imajo za pravoslavne zadeve Srbi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. oktobra. Vse govornice o večjih spremembah v ministerstvu so za sedaj neosnovane. Ministerstvo se je le kompletiralo s tem, da je baron Dipauli postal trgovinski minister. Levica je svojo taktiko popolnoma spremenila, ne namerava nasprotovati danes zaključenju nagodbene debate v prvem branju in hoče jutri celo podati se v razpravo rekrutnega kontingenta. Sodi se, da se hoče z vsem tem desnico prisiliti, da pokaže barvo, če hoče res glasovati za nespremenljive nagodbene predloge. Kadar do tega pride, se mora odločiti osoda vlade in takrat postane eventualiteta temeljitih preobrazb v ministerstvu aktualna.

Dunaj, 5. oktobra. Ministerski predsednik grof Thun je oficijelno izjavil, da se ne smatra samos svojo besedo ampak tudi svojo vestjo zavezanega, ravnopravnost slovenskih narodov v Avstriji pošteno izvesti.

Dunaj, 5. oktobra. Poslanec Povše je danes z grofom Thunom konferiral.

Dunaj, 5. oktobra. Desnica je sklenila v današnji seji staviti predlog, da se zaključi debata o prvem branju nagodbenih predlog.

Dunaj, 5. oktobra. V parlamentarnih krogih se govori, da namerava vlada imenovati enega češkega in enega slovenskega ministra brez portfeula. Kot kandidat za slovenskega ministra se imenuje posl. Povše.

Dunaj, 5. oktobra. Minist. predsednik Thun je bil danes pri cesarju v avdijenci. Baron Dipauli je imenovan za trgovinskega ministra.

Dunaj, 5. oktobra. Povodom cesarjevega godu so se vršile včeraj v vseh tukajšnjih cerkvah slovesne službe božje. Cesar se je vdeležil sv. maše ob 7. uri v grajski kapeli v Schönbrunnu. — V cerkvi sv. Štefana je opravil duhovno opravilo kardinal dr. Gruscha. Prisostvovali so vsi ministri, drž. poslanci in vojaški dostojanstveniki.

Dunaj, 5. oktobra. Cesar je vsprejel ostavko trgovinskega ministra dr. Bärnreitherja z lastnoročnim pismom z dné 28. septembra.

Dunaj, 5. oktobra. V drž. zboru se debata o nagodbi nadaljuje. Za dvema levičarjema je govoril posl. dr. Lueger, ki je v zelo ostrih besedah napadal vzlasti katoliško ljudsko stranko, Mladočehe in ministra Kaizla, ki jim je vsem očital, da so bili v prejšnjih časih vsi proti nagodbi in so se zdaj prelevili. Očital jim je, da se zdaj družijo z Mažari in judi, ki so bili največji sovražniki Slovanstva. Govornik je končal z vsklikom, da bode vedno storil, kar bode služilo v čast njegovi avstrijski domovini in blagru ljudstva.

Dunaj, 5. oktobra. Kvotna deputacija je izvolila svojim načelnikom delegata Schönborna, poročevalcem pa posl. Beera, ter sklenila, da se razprava o kvotnem vprašanju nadaljuje v ponedeljek, dne 10. ok-

toobra. Zapisnikarjem je izvoljen delegat Povše.

Dunaj, 5. oktobra. Predsednik dunajske višje deželne sodnije postane baje grof Gleispach. Vzrok temu je baje, ker se je grof Gleispach kot predsednik graškega nad-sodišča branil, slovenskim strankam vročati slovenske odločbe.

Budimpešta, 5. oktobra. Prihodnjo soboto dospe sem avstrijska kvotna deputacija. Ob enem se pripeljeta tudi minist. predsednik grof Thun in finančni minister dr. Kaizl.

Bern, 5. oktobra. Zvezni svet je sklenil izgnati več anarhistov.

Pariz, 5. oktobra. Predsednik Faure je vsprejel včeraj člana španske in ameriške mirovne komisije. Predstavila sta jih španski in ameriški poslanik. Predsednik je izrazil svoje veselje nad tem, da si je komisija izbrala Pariz za svoje posvetovanje, ter željo, naj bi imelo popoln vseh.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Das	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah
4	9 zvečer	741.9	13.2	sl. jzah.	skoro oblč.	
5	7. zjutraj	742.6	12.4	sl. jug	oblačno	0.0
	2. popol.	742.1	18.8	sl. vszv.	oblačno	

Srednja včerašnja temperatura 15.0°, za 2.7° nad normalom.

Zahvala. 710 1-1

Vsem onim, ki so ob dolgotrajni bolezni obiskali rajnega gospoda župnika

Matevža Kljun

in vsem, ki so ga včeraj spremili na pokopališče ter zanj molili, posebej še bivšim njegovim župljanom višenjskim in tuhinjskim ter slav. Bralnemu društvu v Železnikih se v imenu sorodnikov prisrčno zahvaljujem.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1898.

Dr. Jožef Lézar,
alozijevski vodja.

Učenca

z ugodnimi šolskimi spričevali sprejemem takoj v svojo galanterijsko prodajalno.

Ivan Kordik,

678 3-3 Prešernove ulice št. 10-14.

Izrok

v sklic ostalinskih upnikov.

C. kr. okrajno sodišče v Ribnici poziva vse upnike, kateri imajo kaj terjati iz ostaline dne 31. avgusta 1898 z oporoko v Trziču (Strugah) umrlega **Jožefa Šporer**, posestnika v **Trziču št. 11**, naj se pri tem sodišču oglašijo, svoje iskovine napovedó in dokažejo

dne 21. oktobra 1898. l.

ali do te dobe svoje prošnje pismeno vložé, sicer bi oni do ostaline, ako bi s poplačanjem naznanjenih terjatev pošla, ne imeli več nobene pravice, razen kolikor jim pristoji kaka zastavna pravica.

C. kr. okrajno sodišče v Ribnici,

dne 30. septembra 1898.

698 3-2

Dunajska borza.

Dne 5. oktobra.		Dne 4. oktobra.		Kreditne srečke, 100 gl.	
Skupni državni dolg v notah	101 gl. 20 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	165 gl. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	165 > — >
Skupni državni dolg v srebru	101 > 10 >	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	158 > 50 >	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	19 > 25 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > 55 >	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	194 > 75 >	Rudolfove srečke, 10 gl.	— > — >
Avstrijska krona renta 4%	101 > 30 >	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 25 >	Salmove srečke, 40 gl.	82 > — >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 85 >	Tisine srečke 4%, 100 gl.	138 > 25 >	St. Genois srečke, 40 gl.	80 > 20 >
Ogerska krona renta 4%	98 > 10 >	Dunavske vravnave srečke 5%	130 > — >	Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 > — >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	900 > — >	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 > 75 >	Ljubljanske srečke	22 > 50 >
Kreditne delnice 160 gl.	352 > 75 >	Posojilo goriškega mesta	112 > — >	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	154 > 50 >
London vista	120 > 15 >	4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3390 > — >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 87 1/2 >	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 > 20 >	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	419 > — >
20 mark	11 > 75 >	Prijoritne obveznice državne železnice	— > — >	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	73 > — >
20 frankov (napoleon)	9 > 52 1/2 >	južne železnice 3%	179 > 25 >	Splošna avstrijska stavbinska družba	109 > — >
Italijanski bankovci	44 > — >	južne železnice 5%	126 > 70 >	Montanska družba avstr. plan.	173 > 85 >
C. kr. cekini	5 > 68 >	dolenjskih železnic 4%	99 > 50 >	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	174 > — >
				Papirnih rubljev 100	127 > 37 >

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnic.

Med. univ. dr. Robida

specijalist živčnim in duševnim boleznim

ordinira od 2. do 3. ure pop.

Wolfove (Gledališke) ulice 1,
I. nadstropje. 694 3-2

Vsako sredo in soboto

sveže pristne 711 3-1

dunajsko - novomeške klobasice

(Wienerneustädter).

Po zimi vsaki drugi dan sveže.

Kahm & Murnik.

V Horjulu je razpisana do 20. oktobra

služba organista in mežnarja.

Dohodki so v žitni biri in štoli. Je tudi 3 mernike posetve in prostorno stanovanje. Vse v denarjih bi znašalo 300 gl. 709 3-1

Obetajo se tudi postranski dohodki.

Učenca

takoj sprejemem v svojo trgovino.

Friderik Skušek,

692 2-2 trgovec v Metliki, Dolenjsko.

Koledar katol. tisk. društva za leto 1899,

namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko 400 šolarjev. — Neudom stane krasno vezan gl. 1.20.

Koverta s firmo

priporoča

„Katol. Tiskarna“
v Ljubljani.

Prva največja kranjska tvrdka.

Od 1. novembra nadalje:
Dunajska cesta št. 6,
poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na zahtevanje brezplačno.

izdelovanje jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje. Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, mline in zvonove. Poprave se dobro in po ceni izvršujejo. 471 50-25

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Fran Primožič,

jermenar in sedlar
Sv. Petra cesta 34
Ljubljana,

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v vsakoršno

izdelovanje